კაპ.
...ბერი 189 ?.
(230)

ტარტაროზი

...წლიანი გეგმა

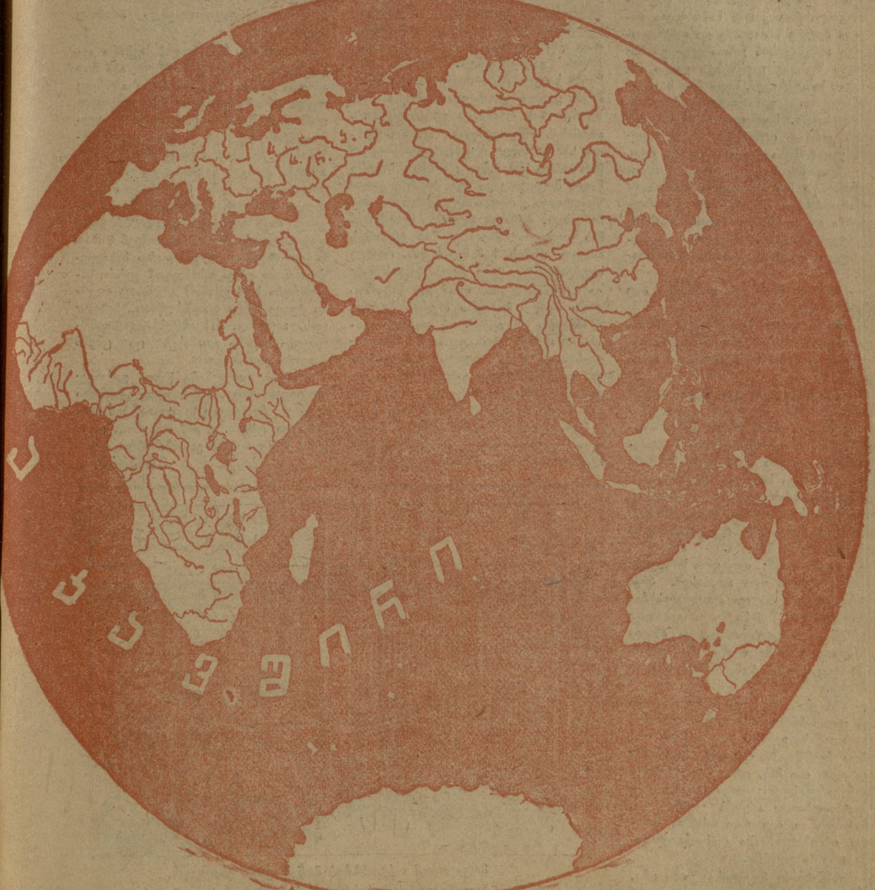

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ათანასეს გერი და ოქტომბერი

— ამხანაგებო! მე ვერ შევეხე ჩვენი ცხოვრების ყველა მხარეებს. თქვენ ჩემზე უკეთ ხედავთ განახლებულ სოფელს, საცა აღარ არის მშრომელთა ტანჯვა, საცა იჭედება ახალი ცხოვრება. მაგრამ იცოდეთ, მტერს არ სძინავს. უნდა ვიყოთ მზათ მტერთან ბრძოლისათვის. გაუმარჯოს სოციალისტურ წყობილებას მთელ მსოფლიოში!

— გაუმარჯოს, გაუმარჯოს,—გაისმა ხალხში და ორატორის სიტყვა დაიფარა ტაშის ცემით.

სოფლის სკოლის ეზოში გამართული მიტინგი დაიშალა. ხალხი წავიდწამოვიდა. ქალაქიდან ჩამოსული ამხანაგი პეტრე ბროლაძე და ადგილობრივი ამხანაგების ერთი ჯგუფი მიტინგის შემდეგ გაეშურენ ერთი ამხანაგის სახლისაკენ, საცა მათ სადღესასწაულოთ გამართული სადილი ელოდებოდა. სოფელი ზეგნარა პეტრეს კარგად იცნობდა. ის ამ სოფლის ულარიბესი გლეხის შვილი იყო.

ხედავთ, ბიჭებო, რავა მოფუღურებულა მაი უბედური ათანასაი? —წამოიძახა ერთმა ახალგაზრდა გლეხმა და გაიშვირა ხელი ათანასე გაქნილაძესაკენ, რომელიც თავჩაღუნული მიდიოდა თავის სახლისაკენ.

— ალბად პეტრიეს დანახვა თუ ეწყინა—შენიშნა მეორემ.

— რაზე უნდა წყინებოდა, რავა, „ვიგინდარაი" ხომ არაა, თავისი გერია!—დაცინვით ჩაილაპარაკა მესამემ.

— კაი ბიჭი კია და სხვა თქვენ იცით. ციხეები მაგას არ დაკლებია და ციმბირი, მარა თავის მიზანს მაინც მიაღწია!—სთქვა ერთმა შეჭაღარებულმა გლეხმა და ჩიბუხი მოსწია. და ასე მთელი სოფელი ლაპარაკობდა პეტრე ბრძოლაძეზე, რომელსაც დავალება ქონდა სოფ. ზეგნარში ოქტომბრის 12 წლის დღესასწაულში მონაწილეობის მიღება.

— თომა, თომა, თუ კაცი ხარ, გვითხარი, როგორ იყო ათანასემ, რომ პეტრეს უჯაშუშა და პოლიციას ჩაუგდო ხელში? შენ საქმე კარგად იცი თურმე!—მიმართეს თხოვნით ახალგაზრდა გლეხებმა თომა წაბლაძეს, რომელიც ათანასეს მეზობლად ცხოვრობდა.

— აბა, რა უნდა გითხრათ, მაი ამბავი დიდი ხნისაა.—დაიწყო თომამ.

— ათანასე გაქნილაძეს ვინ არ იცნობდა ჩვენში. ის ფულის პატრონი კაცი იყო. ვაი მას, ვინც მის კლანჭებში ჩავარდებოდა: გაატყავებდა-გაუძვალტყავებდა არავის დაინდობდა. მაგისთანაი თუ იყო, ძალიან მდიდარი იქნებოდა. აბა რა!—ჩაილაპარაკა ერთმა გლეხმა.

— გაქნილაძე მდიდარი კი არა, ჩვენს სოფელს იყიდდა და გაყიდდა, განაგრძო წაბლაძემ, მარა ერთ საქმეში მაინც ბედი არ წყალობდა. ითხოვდა თუ არა ცოლს, ორ-სამ წელიწადში უსათუოდ მოუკვდებოდა. მე რომ მახსოვს, მან ოთხი ცოლი გამოიცვალა. ათანასეს ეს გარემოება ძლიერ აწუხებდა. მისთვის მარჩიელს ეთქვა: ცოლი თუ ითხოვო, იცოდე, ჯვარი არ დაიწერო, შენ ეშმაკი უფრო გწყალობს, ვინემ ღმერთიო.

ათანასეც ასე მოქცეულა. შეუჩნდა თურმე პეტრეს დედას, თებრონეს, რომელიც მაშინ ახალი დაქვრივებული იყო და ხახათ გაიჩინა. პეტრე მაშინ ათი წლის თუ იქნებოდა. პეტრიასანაი ახალგაზდა ჩვენს სოსოფელში ერთიც არ ყოფილა. მანეთათ თუ მოგეხმარებოდა, სამი მანეთისას გაგიკეთებდა. 905-ში მაი ჩვენს სოფელში პირველი კაცი იყო.. მაგას ყველა ჭკუას ეკითხებოდა. ბავშვობას მას ათანასეს გერს ეძახდეს. ათანასეს რევოლიუცია არ მოსწონდა, სამაგიეროდ რევოლიუციასაც არ მოსწონდა ათანასე. ცხრაას ხუთში მაგის მოკვლაც კი იყო თურმე გადაწყვეტილი.., როცა რევოლიუცია დამარცხდა, პეტრეს დევნა დაუწყეს. მას სოფელი ინახავდა, ხან ერთისას ათევდა ღამეს, ხან მეორესას. რაღაც საუბედუროთ ერთ დღეს დედის ნახვა მოუნდომებია. ათანასემ სიხარულით მიიღო სახლში თურმე პეტრე, რომელიც იმ ღამეს იქ დარჩენილიყო. ათანასეს კაცი ეფრინა მამასახლისისათვის და პოლიცია გამოეთხოვა. დილით პეტრე გაბაწრული მიყავდათ!—თომამ დაასრულა კიდეც ეს ამბავი და თავის ეზოში შევიდა...

მეორე დღეს პეტრე ცხენით მიჭქროდა სადგურისაკენ. როცა სოფელი ზეგნარია გაიარა, გზის პირად თვალი მოჰკრა ათანასეს, რომელიც ქვაზე ჩამომჯდარიყო და პეტრეს გამოვლას ელოდებოდა.

— ათანასეს გაუმარჯოს, როგორა ხარ ათანასე? ხომ არ მოხუცდი?

პეტრემ ცხენი შეაჩერა და ათანასეს ხელი ჩამოართვა.

— როგორ ვიქნები რა, შვილივით გზრდიდი, მარა ეხლა დიდი კაცი შეიქენი და არც კი მკადრულობ... არ გრცხვენია, დედაშენი რომ მოკვდა, მერე არც კი გიკითხავარ. სოფელმა ტყავი გამაძრო, ქონება ჩამომართვეს და დაინაწილეს... ერთი სიტყვა მაინც გეთქვა ჩემს სასარგებლოთ!—თავჩაღუნული უსაყვედურებდა ათანასე პეტრეს.

— ათანასე, შენ მუდამ ხუმარა კაცი იყავი და ეხლაც ხუმრობ. აბა რას ამბობ? დიდი კაცები, ჩემო ათანასე ოცდა ერთში გაიქცენ საქართველოდან. რაც შეეხება იმას, რომ შვილივით მზრდიდი, ეს კი ჩემი გულმავიწყობის ბრალია, რაღაც არ მახსოვს. თქვენი ტყავის საკითხი კი უნდა გამოვარკვიოთ. არა მგონია თქვენი ტყავი სოფელს სჭიროდეს. მე კი გავიგე, რომ სოფელი უკან იბრუნებს თავის ტყავს, რომელიც თქვენ წინათ მიგითვისებიათ. მაშასადამე, სასაყვედურო რა უნდა გქონდეთ? კერძო საკუთრება ხომ გწამთ? ხალხსაც თავისი ტყავი უნდა დაუბრუნოთ.. ნახვამდის, ათანასე, ნახვამდის!—გამოემშვიდობა პეტრე ათანასეს და ცხენს შოლტი გადაჭკრა.

ათანასე რამდენიმე წუთს გაქვავებულივით იდგა. მან თვალი გააყოლა პეტრეს, რომელიც სადგურისკენ მიაჭენებდა ცხენს. —ახ, თქვენი... დაიგინა მან და უკან გამობრუნდა.

ჟუმბარა.

მოელოდენ ოქტომბრის მონაპოვრის წალეკვას,
ბოლშევიზმის აღსასრულს, შვების ზარის დარეკვას.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტკბილი სიზმარი

წარმოიდგინეთ
ემიგრანტის ბინა პარიზში,
გარეუბანში,
სახლის ქვედა სართული
ბნელი,
ქუჩის ნაპირად;
სამოვარი,
ძველი მაგიდა,
ძველი წიგნები,
გრამაფონი, მუნდირი ძველი,
მუნდირი ძველი გენერალის—
სამუზეიმო;
მუნდირი გმირის,
ვინც ტახტის მტრებს
შიშის ზარს სცემდა;
მუნდირი,—ახლა ზითხითა და
მტვერით დასვრილი
(რას მოესწრება კაცი
„ღმერთო, დიდება შენდა")—
დღეს იყიდება
ცხვირ გაცვეთილ
წაღებთან ერთად —
ყიდის გრამაფონს,
კოვზებს, ჭიქებს,
მამულის შვილი
ყიდის ნაღდ ფულზე.
ან ნისია,
რა სვინდისია".
მუშტრის ლოდინში მან ჩასთვლიმა.

მოუნდა ძილი...
სიზმარში ხედავს
განვლილ ამბებს,
ძველებს, საგმიროს,
ბოდავს! „დახვრიტეთ"
„ჩამოალრჩვეთ.
სმირნო!
როტა, პლი!
იმის წინ შიშით კანკალებენ.
მის ალმატების
კალთებთან მუხლით იჩოქებენ.
თაფლია, თაფლი
მოგონებანი ძველ ამბავთა
გადასულთანი...
მაგრამ უეცრად
მეფის ტახტმა დაიწყო რყევა
მისი ბჭეებთან შეტორტმანდენ.
სასწაულია —
თუ ცათა რისხვით ჩამონგრევა
და ღმერთის წყევა?
დაინგრა ტახტი...
მეფე ტყვეა...
მაგრამ დამხსნელი
ერის, სამშობლოს
„განსაცდლის ჟამს"
ჩნდება კერენსკი
აჰა, არდილი კორნილოვის —
„უდრეკი გმირის",
(გვირგვინს ელოდა
და მას „ქესტი" მიაკრეს კი,)
კერენსკი მაინც ნაპოლეონს
წაგავს მშობლიურს,
წახდება, ვისაც მოუნდება
„ცხებულთან" ომი,
„სერაფიმების",
ვით ზღაპრული ლამქარი წმინდა,
სდგება საომრად
დამკვრელ ქალთა „ბატალიონი"
მოისმის „ტკბილი" ლოზუნგები:
მოგვეცით მეფე,
მოგვეცით მალე „უჩრედილკა"...
რეკენ ზარები
ჰა, „უჩრედილკაც" იკრიბება...
რეკენ ზარები.
ქუჩები ლეშით მოფენილან
კომუნარების...
მიტროპოლიტი პიტირიმი
იხდის პარაკლისს; —
უფალმა სამწყსოს
განსაცდელი რომ ააშორა,
იმპერატორი სასახლეში
ბრძანებლობს ისევ...
„ბოჟე ცარია",
ტკბილი ჰიმნი,
ტკბილი ჰიმნი, გაისმის შორს
ჰა, გენერალი—ცხენზე მჯდომი
მიუძღვის ჯარებს...
აჯანყებული ველურები
რომ დააწყნაროს.
იმპერატორის პორტრეტები
ამკობენ დროშებს...
გაგრძელდი ტკბილო მოჩვენებავ,
დაუვიწყარო.

—:—

მაგრამ ჩათვლემილს
მეოცნებეს
მისი მეუღლე
„გაპრანჭებული"
ავბედისგან
პრინცესა ძველი,
აღვიძებს ხელად და წინ უდებს
მოსკოვის „პრავდას",
ბრაზით კანკალობს
„ქალბატონის" ბაგე და ხელი
ტყვილი გამოდგა
„მამა" ფოტის
გადმოცემული:
მოსკოვი თეთრებს
ჯერეთ კიდევ არ აუღიათ,
ჩინეთის ჯარიც
ჯერ შორს არის ლენინგრადიდან.
მეფის „არწივებს"
კი აწივლებს
წითლების ტყვია.
მოსკოვში
უკვე მეცამეტე ოქტომბერია;
დახლს ალებს ცოლი,
შიგ არ არის კაპიკი ხვიშტი...
— რა ვჭამოთ ბორის?
— შენ ვინა ხარ?
სმირსო! როტა, პლი!
არ მომეკარო.
გესვრი...
მოვალ...
ვკვდები....
გავგიჟდი.

ყედუზა.

მაგრამ უცებ გაბრწყინდა ცაზე რიცხვი თორმეტი,—
მათი აღსასრულის და გლოვის წინამორბედი.

უცხოელი ჩვენში

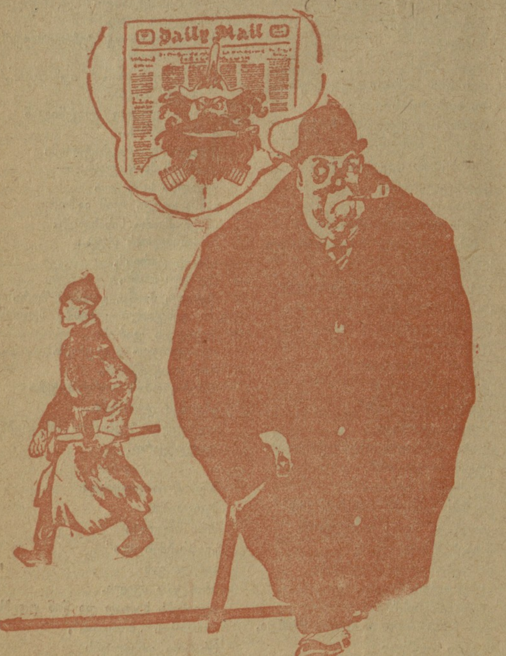

— წითელ-არმიელი უფრო საშიშარი ყოფილა სინამდვილეში, ვიდრე მას ჩვენი გაზეთები ხატავენ. „კრაკადილიდან“.

ქრისტეფორე ქუცია და ოქტომბრის რევოლიუცია

„ვინც გააჩინა თხა, მანვე მოუკაკუტა რქა“-ო, — ამბობს ხალხური თქმულება. ამის შემდეგ გასაგები ხდება, რომ სიტყვა: „ქუცია“ ქრისტეფორეს მარტო გვარს კი არ გამოხატავს, იგი ამასთანავე ქრისტეფორეს ცოტა რამე შინაგან თუ გარეგან თვისებებსაც გულისხმობს იმავე დროს.

— დიდი გაქუცული კაცი კია ეს ჩვენი ქრისტეფორე! — იტყოდენ ხოლმე ქრისტეფორეს ახლო ნაცნობები და ბევრს მათგანს გვარი „ქუცია“ ქრისტეფორეს ნამდვილ გვარად კი არ ესახებოდა, არამედ უფრო მის პირად თვისებათ, მის ზედმეტ სახელად, მის „სიგელად“.

— ცხენს, აბა, როგორ დაგიჭერდი, მაგრამ ზურგზე ტყავი ქრისტეფორე ქუციამ გადააქუცა“ო, ეტყოდა ხოლმე ცხინკილევთის წყალობელი გლეხი თავის ერთგულ მეზობელს იმ ხანებში, როცა ქრისტეფორე აღნიშნულ სოფლის მწერალი გახლდათ.

და მართლაც, ჩაიგდებდა თუ არა ხელში რომელიმე დაჯაბნებული გლეხის ცხენს, იგი იმდენს ხედნიდა, ათრევდა და აწვალებდა ბედშავ ცხოველს, სანამ უდიერი და ხანგრძლივი ხიდნისაგან ზურგზე ტყავს არ გადააგლიჯდა, სხვა ნაირად თუ ცხინკილევთისწყალობლურად ზურგს არ გადააქუცავდა.

გლეხი კი იშვიათი იყო ცხინკილევთისწყალობაში, ქრისტეფორეს რომ არ დაეჯაბნოს, ხოლო ცხენი — ამაზე კიდევ უფრო ნაკლები, ქრისტეფორეს რომ მისთვის ზურგი არ გადაექუცოს.

— „თავნს ვინ-ლა სჩიოდა, ორმოცდა-ათი მანეთი მარტო „ნეუსტოიკა“ რომ არ აექუცა ჩემთვის ქრისტეფორე ქუციას“-ო, — უმატებდენ მესამენი საუბარში ქრისტეფორეს შესახებ.

ერთი სიტყვით, როგორც გაქნილ სოფლის მწერალს შეშვენოდა, ქრისტეფორეს აუქუც - გაუქუცველი თითქმის არც კაცი დარჩენია, შინაური ცხოველი და არც სხვა რაიმე ნივთი, რომელთაც კი ის წაჰკვრია, რომლებთანაც ასეთსა თუ ისეთს დამოკიდებულებაში ოდესმე კი ყოფილა.

მარტო რევოლიუციას ვერაფერი აფცქვნა და აქუცა ქრისტეფორემ.

პირიქით, იყო ისეთი მომენტი, როცა ქრისტეფორეს თვით უძვირფასესი საკუთრება — სიცოცხლეც კინაღამ არ აქცუცა თვითონ მას რევოლიუციამ.

მართალია, თებერვლის რევოლიუციამაც დიდი საწყენი მიაყენა ქრისტეფორეს პირველ დღეებში, იყო მასზედ ცოტა რამ შეცოდებანი რევოლიუციონერების წინააღმდეგ და ამიტომ კანცელარიიდან გაძევებას ალარ აჯერებდენ, ითხოვდენ მის კიდევ ზედმეტად დასჯას.

მაგრამ ამ სასჯელს ქრისტეფორე მოხერხებულად გადაურჩა. ანაფცქვენ - წანაქუცავიდან, გარდა უამრავ უძრავ-მოძრავი ქონებისა, ცოტა რამე ხელზე ფულად შერჩენილიც უყავჰოდა. სასწრაფოდ მიჰკრიბ-მოჰკრიბა ყოველივე ეს და მოუსვა რუსეთისაკენ.

აქ ქრისტეფორე ჩაება რაღაც კომერციულ დარდიმანდობაში და რამოდენიმე თვის განმავლობაში თითქმის დიდის წარმატებით იქუცებ-იგლიჯებოდა. მას ჰყავდა ქვისლი, რომელიც რუსეთიდან ეზიდებოდა სხვადასხვა სურსათს: ფქვილს, მარილს, კარტოფილს, კომბოსტოს.

ამ ქვისლს მიმართა ქრისტეფორემ, როცა სახლში დგომა გაუძნელეს და ასე მცირე ხნით მხედველობიდან მიიჩქმალა.

როცა რუსეთშიაც გაძნელდა საქმე (ლაპარაკია სამხრეთ - რუსეთისა და ჩრდილოეთ - კავკასიაზე), ქრისტეფორე, რომელიც სულ მცირე ხნის განმავლობაში საკმაოდ გამოეწაფა ადგილების ცოდნა - გაგებაში, ხან ალექსეევსა და დენიკინს აფარებდა თავს, ხან ეგრედწოდებულ „მწვანეებს“ და ხან კიდევ მენშევიკებს.

მაგრამ, ნათქვამია: „ოსტატმა ჩიტმა ორივე ფეხებით იცის მახეში მოჰოლა“-ო..

ქრისტეფორესაც სწორედ ასე მოუვიდა. ამ სწრაფი მანევრების ყოველთვის სასურველად ჩატარებით გათამამებულმა, მან ერთხელ ძალიან შორს შესტოპა და შიგ კაკალ ბოლშევიკების სფეროში მოჰყვა თავის სურსათ - სანოვაგითურთ. თავისთა-

ვალ ცხადი არის, სპეკულიანტ-ბაცაცს, რომელიც მებრძოლი რევოლიუციონერებისთვის აუცილებელ სურსათს პირდაპირ ცხვირის წინიდან აცლიდა მათ, თავზე ხელს არავინ მოუცსამდა.

ქრისტეფორეს სურსათ - სანოვაგე წითლების სამეურნეო ორგანოების განკარგულებაში მოჰყვა, ხოლო თვითქრისტეფორე კი — საკმაოდ ნესტიან სარდაფში.

აქ მან გაიცნო, თუ რას ნიშნავდა ოქტომბრის რევოლიუცია და რითი განსხვავდებოდა ის თებერვლის რევოლიუციისაგან. ის მიხვდა, რომ წესი ავგო და სარდაფში ასპარეზი და ფრთები შეეკვეცა არა მარტო მსხვილი სიმდიდრის, მსხვილი საწარმოო საშუალების პატრონებს, არამედ საძრომი ხვრელებიც გადაეჭრა - გადაეხირათ ქრისტეფორესთანა წვრილ - წვრილ ჩარჩ-სპეკულიანტებსაც.

მაგრამ, განა, მარტო ეს?

ქრისტეფორეს ახლაც თვალწინ უდგას და შიშის ჟრუანტელს ჰგვრის თავის სარდაფში ყოფნის დროს განცდილი ერთი საღამო, როცა ცხადათ, თვალთანახულად და ყურთ-გასაგონად შეექნათ პატიჟი თვითონ მისი სიცოცხლის შესახებ.

— ჯაშუში იქნება მაგი! — ცხარობდა ერთი თავ-ძაბრიანი ქრისტეფორეს შესახებ.

— „გასავალში" გავუშვათ მაგი! —უმატებდა მეორე...

და ყოველთვის ეს ხდებოდა ქრისტეფორეს ც... ის წინ, მისი თანდასწრებითა და მოწმობით, თითქოს რაც თავის სიცოცხლეში ქრისტეფორეს სხვებთან ტანჯვა - წამება კი მიუყენებია, ყველასი ზღვევინება ახლა თუ სხვა რამეს.

აგონდება ეს ხშირად რისტეფორეს და, რომ მოაგონდება, დიდი ხნის გატანების შემდეგ, უცბათ პირჯვარს გადაისახავს: „ღმერთო, შენ ხარ ლონე ჩემი"-ო, ჩუმად თავისთვის ჩაილაპარაკეს, თუმცა ქრისტეფორეს ამ შემთხვევით გადარჩენაში ღმერთს იმდენივე დამსახურება მიუძღვის, რამდენიც ეშმაკს, რადგან ქრისტეფორეს უვნებლად გადარჩენის მთავარი მიზეზი იყო ბოლშევიკების მიერ უცბათ ამ ადგილების მოტოვება.

მაგრამ, ნათქვამია: „ვაის გავეყარე, ვუის შევეყარე"-ო. ვინც შემდეგ ბოლშევიკების ნაყოფზე გამოცხადდნენ. იმათ სრულიად გახადეს ტანს ქრისტეფორეს, წაართვეს რის წართმევაც კი შეიძლებოდა და ასე დედიშობილა გაიგდეს წინ ფრონტისაკენ, სადაც ასრულებინებდნენ სხვადასხვა საკადრის თუ არასაკადრის სამუშაოებს.

აქედან ქრისტეფორე მხოლოდ ბრმა ბედმა და იშვიათმა შემთხვევამ იხსნა.

სახლში დაბრუნებული ქრისტეფორე ყველას მოუთხრობდა თავის თავგადასავალს და ამით იწვევდა საერთო სიბრალულს, რის წყალობითაც მიაღწია იმას, რომ ძველი ცოდვები აპატიეს, ხოლო ახალი ცოდვებისათვის ცოტაოდენი გზაც გაუხსნეს: სასურსათო საქმეებში გამოცდილს, მას ერაძის უწყებაში მოუხერხეს დროებითი თავშესაფარი.

„დროებითი", ვამბობთ ჩვენ, რადგან ამას მალე საქართველოს გასაბჭოებაც მოჰყვა და ამრიგათ დიდი ოქტომბერი ჩვენშიაც შემობრძანდა.

ქრისტეფორეს, რაღა თქმა უნდა, ბუძგი ჰქონდა შემდგარი ტანში, რადგან კარგათ იცოდა, რომ ჩამოართმევდენ ქალაქში ქვისლის საზიარო დიდ სახლს, ხოლო სოფელში — წისქვილს, ზედმეტ მიწებს და არც თავის ხუთ-თვიანი წაბლის სახლს შეარჩენდენ, ვინაიდან ყოველივე ეს ქრისტეფორეს დაბეჩავებულ ხალხისაგან ნაგლეჯ - ნაქურავით ჰქონდა შეძენილ - შეძენილი და, მაშასადამე, არც იყო ყოველივე ამის ჩამორთმევა, ანუ ნაქურავის ზე-აქურვა, რადგან დიდი სახლი ქალაქში კოოპერატივისთვის იყო სულზე მისწრება, ხოლო ხუთ-თვიანი წაბლის ოდა, დარჩენილი მიწის დიდი რაოდენობა და ზედვე მზამზარეული წისქვილიც სოფელში — გლეხ - ახალგაზრდობის სკოლას გამოადგებოდა, ხოლო ქრისტეფორე ქუცია კი შერჩებოდა პირში მარტო ოქტომბრის რევოლიუციის ძრახვა და კიცხვა.

ეს მართლაც ასე მოხდა: ჩამოსართმევი ქრისტეფორეს ჩამოართვეს და აშკარად ოქტომბრის რევოლიუციის წინააღმდეგ ენის დაძრევის ნებაც კი წაართვეს, მხოლოდ ჩუმად, სხვების გაუგონარად, თავისთვის იგი მაინც სძრახავს და წყევლა-კრულვით იხსენიებს იმ რევოლიუციას, რომელსაც ქებითა და ხოტბით იხსენიებენ ქრისტეფორესთანა მქუცავი ხალხის კლანჭებიდან განთავისუფლებული მილიონები.

მაინც იკრულებ - იწყევლება ქრისტეფორე, მაგრამ რა გამოვიდა?

— „კატა ვერ შესწვდა ძეხვსაო, პარასკევია დღესა"-ო, ხომ გაგიგონიათ?!.

ნარი.

— დროზე უნდა ჩავაქროთ, თორემ კვამლი თანდათან აქეთ გადმოდის.

— როგორ ჩავაქრობთ, როცა არსაიდან მისავალი არ არის.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ცოცხალი პლაკატები

სოფელი სატურია სადღესასწაულოთ ირთვებოდა.

მთელი სოფელი ჟრიამულობდა.

წინად დაბეჩავებული სოფელი სატურია, ეხლა წელში გამართულიყო და ახალ ცხოვრების გზაზე ძალუმად წინ მიდიოდა.

სატურია ეხლა აღარ იყო ძველი სატურია, ძველი დუხჭირი ცხოვრება ძირიან-ფესვიანად აღმოიფხვრა და მის ნანგრევებზე გაჩაღდა ახალი ცხოვრება.

გლეხობამ შეიგნო, რომ ძალა ერთობაშია და მთელი შეგნებით შეუდგა კოლექტიური ცხოვრების მოწყობას.

ცხოვდება სდუღდა და გადმოდუღდა.

ხალხის მტრებმა და ორგულებმა ყურები ჩამოჰყარეს, სოროებში შეძვრენ და იქიდან ჩუმად იღრინებოდენ.

სოფელი ზეიმობდა. ის ეგებებოდა ოქტომბრის რევოლიუციის 12 წლის თავს.

—:—

საღამო ხანი იყო.

უზარმაზარი სახალხო სახლის წინ თავი მოეყარა ხალხს.

კომუჯრედის მდივანი აკეთებდა მოხსენებას ოქტომბრის რევლიუციის მნიშვნელობის შესახებ.

გაიღო დარბაზის კარები. დარბაზი ხალხით გაიჭედა; ყველა სმენად გადაიქცა.

მომხსენებელი ვრცლად შეეხო ოქტომბრის რევოლიუციის მნიშვნელობას. განუმარტა ხალხს, რომ ოქტომბრის რევოლიუციამ ძირიან ფესვიანად შესცვალა ცხოვრება, დაამხო ბურჟუა-კაპიტალისტები და მთელი ძალა-უფლება ხალხს გადასცა.

— ოქტომბერი არის ჩვენი დიადი დღესასწაული, ამიტომ ყველა ერთად, არც ერთი არ დარჩეს სახლში, ყველანი გამოდით და მონაწილეობა მიიღეთ პროცესიაში!—დაამთავრა სიტყვა მომხსენებელმა.

— ამხანაგო, პროცესში კი მივიღებთ მონაწილეობას, მაგრამ პლაკატები რომ არა გვქვთ დამზადებული?—შეეკითხა ერთი დამსწრეთაგანი.

— მზად გახლავთ—ეშმაკურის ღიმილით უპასუხა ერთმა კომკავშირელმა და თავის ამხანაგებს გადახედა.

ნასიამოვნები ხალხი სიმღერით და სიცილ-ხუმრობით თავთავიანთ სახლებისკენ წავიდ-წამოვიდა.

ხალხი ზეიმობდა.

მთელს სოფელში მხოლოდ სამი ადამიანი სკდებოდა ბოღმით გულზე.

მღვდელი იროდიონ ვაცაწვერიძე, კულაკი ფიდუა ბრუციანიძე და ყოფილი ვაჭარი სოსანა ქლესაძე.

სამნივე ისხდენ ერთად ფიდუასას და მეტის სიბრაზისაგან ლაპარაკს ვერ ახერხებდენ.

— ა, რა დღეს მოვესწარით რა დღეს?—ძლივს წამოიყრანტალა სოსანამ და სიბრაზისაგან კბილები გააკრაჭუნა—რას იტყვით მამაო იროდიონ?

— ქრისტე ღმერთმა დასწყევლოს მაგათი თავი, აბა რა ვთქვა, ლამის არის ჭიპზე გავსკდე სიბრაზისაგან. განა ეს ცხოვრებაა. აბა შემომხედეთ როგორ დავდნი კაცი, სადღაა ჩემი მუცელი. მერე რისთვის; განა სიკეთის მეტი რამე გამიკეთებია მაგათთვის? არა უშავს ღმერთი მოწყალეა, ის არ დაგვივიწყებს—ანუგეშა იროდიონმა.

— თქვენ ეს მითხარით, ხვალ რას აპირებთ, ხვალ ყველანი უნდა გამოვიდენ პროცესიაში, სთქვით ქრისტიანებო, ჩვენ რა ვქნათ. მე მოვკვდები და მაგათ არ გავჰყვები—სთქვა სოსანამ.

— არც მე—წამოიძახა ფიდუამ.

— ღმერთმა დამიფაროს—სთქვა იროდიონმა.

— მაშ რას აპირებთ? შეეკითხა სოსანა.

— მე გადაწყვეტილი მაქვს უნდა დავიმალო. შევძვრები ტახტ ქვეშ და ვიქნები!—სთქვა იროდიონმა.

— მე ქვევრში ჩავძვრები!—სთქვა ფიდუამ.

— მე კიდე სალორეში დავიმალები!— სთქვა სოსანამ.

სამივემ გადასწყვიტა დამალულიყო. კიდევ ბევრი ილაპარაკეს, ბევრი ლანძღვა-გინება გადმოანთხიეს და გულდამშვიდებულნი წავიდენ თავთავიანთ სახლებში.

—:—

მეორე დღეს დილა ადრიან მთელი სოფელი ახმაურდა, მთელი სოფელი შეგროვდა მინდორზე.

მოვიდენ წინამძღოლები. თან მოიყვანეს სამი ვირი. ვირების დანახვაზე ასტყდა სიცილი.

პროცესია დაიძრა დიდი. შარაგზით სოფლისაკენ სიმღერით. გაიარეს ცოტა მანძილი და იროდიონ ვაცაწვერიძეს ეზოს წინ გაჩერეს.

— ამხანაგებო! ცოტა ხან შევჩერდეთ, აქ გვაქვს შენახული ერთი პლაკატი და ეხლავე გამოვიტანთ—სთქვა ერთმა წინამძღოლთაგანმა.

სამი ახალგაზრდა შევიდა იროდიონის ეზოში და სახლისკენ გაემართა. შევიდენ სახლში, ბევრი ეძებეს იროდიონი და ბოლოს ტახტის ქვეშიდან გამოათრიეს. გადააცვეს ანაფორა, მისცეს ხელში ჯვარი და თუმცა ძალიან გაძალიანდა, მაგრამ კინწის კვრით გაიყვანეს ქუჩაში. ხალხს ვერ გაეგო რაში იყო საქმე, მაგრამ როდესაც ცივცივ ასწიეს და ვირზე შესვეს, ასტყდა გაუთავებელი ხარხარი და ტაშის ცემა.

მამა იროდიონს ზურგზე მიაკრეს პლაკატი შემდეგი წარწერით: „ძირს მღვდლები და ბერები, ძირს ღმერთები, გაუმარჯოს ოქტომბრის რევოლიუციას, რომელმაც ხალხი გაანთავისუფლა მათი კლანჭებისაგან“.

გაიარეს რამდენიმე მანძილი და შეჩერდნენ ფიდუას ეზოსთან.

— ამხანაგებო! აქ მეორე პლაკატი არის.

ასტყდა სიცილი. ხალხი უკვე მიხვდა რაშიაც იყო საქმე.

ფიდუა ბევრი ეძებეს, მაგრამ ვერას გზით ვერ იპოვნეს. ბოლოს ის იყო უნდა გამობრუნებულიყვენ, რომ ეზოში მოთამაშე ფიდუას პატარა ბიჭმა ეშმაკურად გაიღიმა.

— რა გაცინებს ბიჭუნა?—შეეკითხა ერთი.

— მამა ქვევრში არის—სიცილით უპასუხა ბავშვმა.

ფიდუაც „ამოაბძანეს“ ქვევრიდან. შესვეს ვირზე და ასეთი პლაკატი მიაკრეს ზურგზე: „ძირს კულაკები, გაუმარჯოს საშუალო და ღარიბ გლეხობას, გაუმარჯოს ოქტომბრის რევოლიუციას“.

სოსანა ხელად იპოვნეს სალორეში, ისიც შესვეს მესამე ვირზე და ასეთი პლაკატი მიაკრეს: „ძირს კერძო ჩარჩი ვაჭრები; გაუმარჯოს კოოპერატივს, გაუმარჯოს ოქტომბრის რევოლიუციას“.

ჭინჭრაქა.

ტარტაროზი

შემდეგი ნომერი გამოვა 17 ნოემბერს „ტარტაროზი“-ს ხუთი წლის თავის აღსანიშნავად

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩინეთის საზღვარზე

თეთრგვარდიელი (ჩინელს): — რას იცემები?! ასე იცი ზურგის გამაგრება!

დღეს ჩვენში

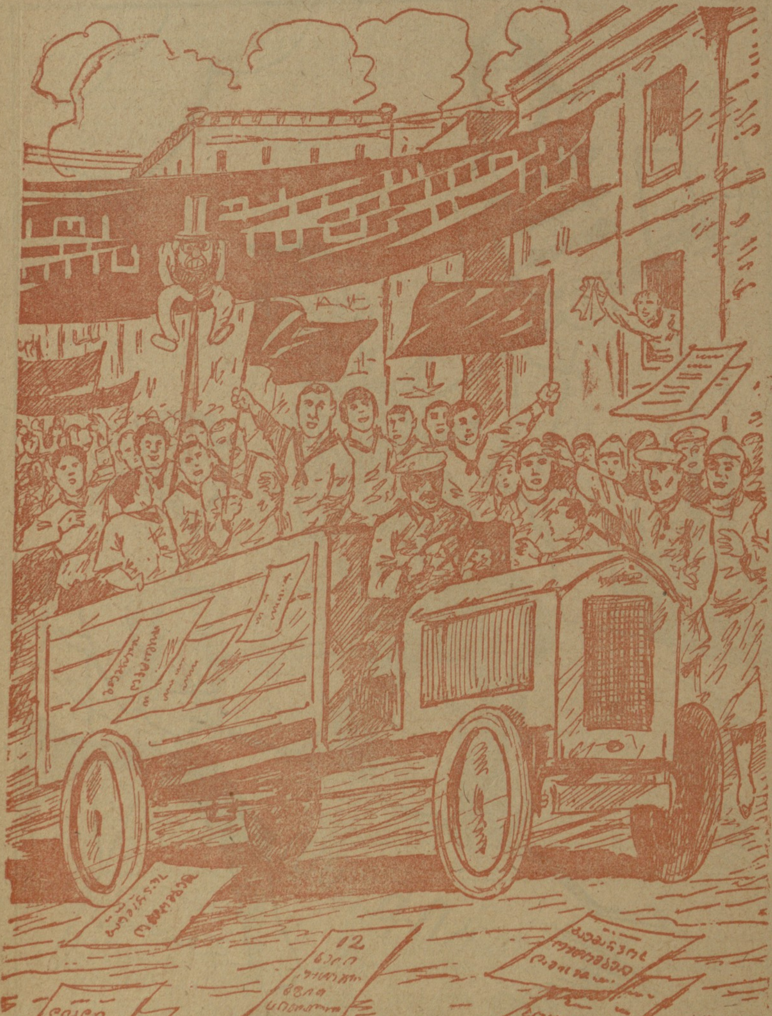

აი ზეიმია... ნადიმობს ხალხი
ყველა მშრომელი მხიარულია...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დ ღ ე ს პ ა რ ი ზ შ ი

ცრემლი გადმოსდის თვალებს მქუხარე!
მათი ცხოვრება არის მწუხარე.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ღია წერილი

მენშევიკებს, ესერებს, მუსავატს და დაშნაკელებს

დღეს იწყება მეცამეტე წელიწადი, რაც რევოლიუციაში გამარჯვებულმა მუშამ და ღარიბმა გლეხმა გაქცეულ მემამულეს და ვაჭარს მზითვათ თქვენ გაგაყოლათ საზღვარგარეთ. ამ თორმეტ წლის განმავლობაში თქვენ, მანდაური ბურჟუაზიის და იმით კუდების—სოციალდემოკრატების დახმარებით არა ერთხელ ეცადეთ იერიში მოტანა საერთაშორისო პროლეტარიატის ბურჯზე—საბჭოთა კავშირზე, მაგრამ ამაოთ.

გამარჯვებულმა რევოლიუციამ დაუნდობლათ ჩაამტვრია დამპალი კბილები თქვენ შავ და ყვითელ რაზმებს ოდესაში, არხანგელსკში, ლენინგრადში, ციმბირში, ყუბანზე, კავკავში, ტაშკენტში, ტფილისში, ბაქოში, ერევანში და ყველგან, საცა თქვენი საზიზღარი სახე მოხვდა მუშის მუშტს.

კალედინი, დენიკინი, იუდენიჩი, კოლჩაკი რუსეთში და მათი დამქაშები ამიერ-კავკასიაში. გააშალაშინა გამარჯვებულმა მუშის ხელმა.

,დიდმა რევოლიუციამ თქვენ საგრძნობლად დაგასახიჩრათ. ევროპის ბურჟუაზიამ პარიზი, პრაღა, ვარშავა გახადა თქვენ სობესად. ქეციან ძაღლებივით თქვენ ერთ ლუკმა პურს არ გაკლებენ, რომ საბჭოთა კავშირზე ხრინწიანი ხმით ყეფის უნარი არ დაგეკარგოთ

თქვენც ყეფთ, ხანდისხან კბენასაც ცდილობთ. რომელიმე ბურჟუაზიული სახელმწიფო როცა რომ გადმოდის ჩვენზე შეტევით, თქვენ მათ წინამძღოლობასაც უწევთ. ეს არ არის გასაკვირი. რადგანაც თქვენ იმედი გაქვთ, რომ რომელიმე იმპერიალისტურ სახელმწიფოს ჩვენზე გამარჯვება დაგიბრუნებთ თქვენ ბატონ-პატრონობას.

თქვენ თვალები გიბრმავდებათ ჩვენი მიღწევებით.

ჯერ ჯერობით თქვენ მანდ იმედს არ ჰკარგავთ, თუმცა თქვენი მომხრეები აქ უკვე ხავსსაც კი აღარ ეჭიდებიან. თქვე საცოდავებო, აქამდის ის ვერ გიგრძვნიათ, რომ ისტორიის ჩარხს თქვენი ფანტასტიური სურვილი ვერ დააბრუნებს. რაც ჩნდება, ის იზრდება და აი ჩვენც ვიზრდებით თქვენი თვალის დასათხრელად.

იმ დროს, როცა თქვენ მანდ ლოთობით, ფოქსტროტებით და იაფი პოლიტიკანობით იგრილებთ გულს, ჩვენ აქ ვაშენებთ ზაჰესებს, რიონჰესებს, დნეპროსტროებს, ტრაქტოროსტროებს, ურალნევთებს, ტურქსიბებს, ცემენტის, აბრეშუმის, მაუდის და რა ვიცი კიდევ რამდენ სხვადასხვა ქარხნებს და ზავოდებს. გაგვყავს ახალი არხები და ვრწყავთ სოციალისტურ ლიანდაგზე გადაყვანილ სოვხოზების და კოლხოზების მინდვრებს და ველებს. საცა თქვენ განუწყვეტლივ ომს აწარმოებდით, იქ დღეს ჩვენ ათობით ჩაის ქარხნებს ვაშენებთ, ათი ათას გექტარებს, ჩაის პლანტაციებს ვამუშავებთ. საქართველო რამოდენიმე წელში გადაიქცევა იმ მდიდარ კუთხეთ, რომელიც დაფარავს მთელ საბჭოთა კავშირის ჩაის მოთხოვნილებას, ამ გიგანტიურ საქმეში ხუთ წელში ჩავყრით ორას მილიონზე მეტ ფულს.

კიდევ რა გითხრათ, რითი დაგიბრმავოთ თვალები. ვიცი არც ისე გესიამოვნებათ, რომ ამავე დროს ჩვენ დიდ კულტურულ მუშაობასაც ვაწარმოებთ მუშებში და გლეხებში, თქვენ მოკავშირეს—წერა-კითხვის უცოდინარობას ბოლოს ვუღებთ უახლოეს წლებში. გეგმით გათვალისწინებული გვაქვს მომავალ სამ-ოთხ წელში მოვფინოთ ყველა ბნელი და მიგდებული კუთხეები სამკითხველოებით, კლუბებით, შკოლებით, კინო და რადიოებით. მილიონები კომუნისტებია, კომკავშირელების და უპარტიო აქტივისა გადაიქცევიან მასწავლებლებათ, ჩამორჩენილ გლეხობის განვითარებისათვის და კულტურულ ცხოვრებაში ჩაბმისათვის.

სოციალისტურ შეჯიბრებით, შრომის დისციპლინის აწევით, აქტიურ მუშების დაწინაურებით და მუდმივ სამუშაო კვირაზე გადასვლით გამოვალთ ყველა სამეურნეო გაჭირვებიდან და უფრო სწრაფი ტემპით გარდავქმნით ჩვენ სოციალისტურ ქვეყანას საერთაშორისო პროლეტარიატის სიამაყეთ.

ჩვენ ამ დიდ აღმშენებლობაში ვეყრდნობით ჩვენ საკუთარ ძალაზე, საერთაშორისო პროლეტარიატის დახმარებაზე და ჩაგრულ ერთა თანაგრძნობაზე.

ქვა-ქვაზე, აგური,აგურზე იწყობა მუშის ძარღვიან კლავით და დღედღით მაგრდება ის საძირკველი, რომელზედაც დამყარდება საერთაშორისო სოციალისტური წესწყობილება და ეს ქვები და აგურები ერთ და იმავე დროს შეიქმნება თქვენთვის იმ სასაფლაო ლოდათ, რომელიც დაგაწვებათ გულზე.

ჩვენ ვაშენებთ ახალ ქვეყანას, ჩვენ ვიბრძვით და დაუნდობლად ვანადგურებთ ყველა იმას, რაც ამ აღმშენებლობაში წინ გვეღობება.

ოფლით და სისხლით დავიწყეთ ჩვენი დიდი საქმე. თქვენ წინასწარმეტყველობდით, რომ ბოლშევიკები ერთ-ორ თვეზე მეტს ვერ შეინარჩუნებენ ხელისუფლებასაო—და აი, დღეს, მეცამეტე წელიწადს ვიწყებთ ჩვენი სიცოცხლისა და წინსვლისას და თქვენი გახრწნისა და განადგურებისას, ჩვენ ვიფურჩქნებით, ვიზრდებით და ვმაგრდებით, თქვენ კი სჰკნებით და ლპებით.

მაშ გაუმარჯოს ჩვენს დაბადების მეცამეტე წელს. ჩვენი დღესასწაული თქვენთვის სიკვდილზე მძიმეა.

ქიზიყელი.

ვინ რაზე სჩივის

მენშევიკები სჩივიან:
— ვაჰ, დავკარგეთ ერიო.
მონაზონი ქმარს დაეძებს:
— სად გამექცა ბერიო?!

თავადს ჩუმპე დაუშვია —
და ბურჟუას ცხვირიო,
ნეპმანზე აბა! რა გითხრათ,
ადგას გასაჭირიო!..

კულაკი სჩივის:—ჭირზედა
მომემატა ჭირიო,
კოლექტივის დაარსებით —
ცოფმორევით ვსტირიო.

მღვდელს ჰყრიან ქათამივით,
დასთრევს ანაფორაო,
განათლებამ საყდარიდან
ხალხი დააშორაო.

დიაკვანს კომუნისტების
არ ასვენებს ჯინიო,
იმ დროს ნატრობს, როცა სავსე
მიჰქონდა ხურჯინიო.

და ერთმანეთს შესჩივიან:
— დავკარგეთ სამოთხეო,
ღმერთო, ერთხელ კვლავ გვაჩვენე
ძველი, საამო დღეო.

აგონდებათ მუქთაჭამა —
ზურგიელი, ტაბლაო...
ყოფილი „მრევლი“ დასცინის:
— დასცემიათ დამბლაო?!.

ფოფოდია მღვდელს გაურბის,
ენატრება კოლიო.
ეუბნება: კომკომოლას
მინდა გავხდე ცოლიო.

ექიმბაში ექიმს ლანძღავს;
— იმან გამაუქმაო,
ხალხს თვალები აუხილა,
და წამართვა ლუკმაო.

და ყველა არამზადები —
ეხლა შიშით ძრწიანო,
ჩვენი დანგრევის მეტზედა
არაზე იოჩვიანო.

მაგრამ ყველგან ანიავებს
მათ ოქტომბრის ქარიო,
რომლის წარმტაც მოძახილზე
ეღერს კომუნის ქნარიო.

ტარზან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოქტომბრის ნალექი

ეს გმირები, ხალხის მტრები, ვისაც ქონდათ შიში, ძრწოლა
ოქტომბერმა ტარტაროზის სამეფოში გადისროლა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჯამის გაკეთება

ოქტომბრის დღესასწაულის გამო, იმ დაწესებულებაში, რომელზედაც ახლა მოგახსენებთ, შეუდგეს კედლის გაზეთის გამოშვებას.

პირველი წერილის, მოწინავის დაწერა, რასაკვირველია, გამგემ იკისრა.

— „დღეს ოქტომბრის 12 წლის თავია,— დასწერა მან,— ამიტომ ჩვენი ვალია ჯამი გაუკეთოთ მიღწევებს და არ დავივიწყოთ ნაკლულოვანებანიც. ორივე ამ დარგში ჯამია გასაკეთებელი.

ვიწყებთ რა ჯამის გაკეთებას ჩვენი საქმიანობისთვის, არ შეგვიძლია არ აღვნიშნოთ ჩვენი მიღწევები, მაგრამ ამავე დროს ჯამი არ გაუკეთოთ დეფექტებსაც.

მაგრამ ჯამის გაკეთების დროს უნდა გვახსოვდეს, რომ ჯამი უნდა გაკეთდეს სასტიკი თვითკრიტიკის ნიშნის ქვეშ, ისე, რომ ჯამის კეთების პროცესში ადგილი არ ექნეს ჩვენი დაწესებულების თანამშრომელთა მიერ ჯანსაღი თვითკრიტიკის ჩახშობას.

სულ სხვანაირი იყო საქმეთამმართველის წერილი, რომელსაც კედლის გაზეთში გამგის წერილის გვერდით უნდა დაეჭირა საპატიო ადგილი.

მართალია, ბოროტი ენები ამბობენ, რომ მან გამგის წერილი წინასწარ ჩაათვალიერა და იქიდან რაღაც - რაღაცეები, ისესხა, მაგრამ თქვენი რა მოგახსენოთ და კერძოდ ჩვენ ამას ვერ დავიჯერებთ. საქმეთამმართველი სავსებით დამოუკიდებლათ ადგენს მიმართვებს და ახლა, კედლის გაზეთისთვის წერილის დაწერაში რა ეშმაკი გაუწყრებოდა, რომ პლაგიატისთვის მიემართა!

იმ აზრის გასამართლებლად, რომ საქმეთამმართველის წერილი გახლავთ სავსებით დამოუკიდებელი და ორიგინალური, მოგვყავს წერილის დამახასიათებელი ადგილები:

— „ეჭვი არ არის, — სწერს იგი, —რომ დღეს ოქტომბრის 12 წლის თავია. ეს ავალებს, ყველას გაუკეთოს ჯამი მიღწევა - დეფექტებს და ორივე დარგი შეაჯამოს. ყველამ უნდა იცოდეს, (მე მარტო მოლარებუხგალტერზე არ ვლაპარაკობ), რომ ჯამები, მომენტში უნდა გაკეთდეს სასტიკი თვითკრიტიკის შანთით.

ყველა ხედავს, რომ აქ პლაგიატის ნასახიც არ არის. თუ გამგე სწერს „მაშ ეგრეს“, საქმეთამმართველი სულ სხვას, სახელდობრ: „ეგრე მაშ“ ხმარობს, „თვითკრიტიკის ნიშნის ქვეშ“-ის ნაცვლად — „თვითკრიტიკის შანთით“ სწერს და სხვ.

საერთოდ, ამ წერილის შემდეგ საქმისმწარმოებელი საბოლოოთ დარწმუნდა თავის უფროსის ჟურნალისტ - პუბლიცისტურ ტალანტში, მაგრამ გადასწყვიტა თვითონაც არ დაეგდო ტოლი.

ვერ დავმალავთ იმასაც, რომ წყეულმა მოლარემ გესლიანი ხმები გაავრცელა, თითქოს საქმისმწარმოებელს წერილის შინაარსიცა და სხვა ბევრი რამ საქმეთამმართველისაგან მოეპაროს, მაგრამ თქვენი რა მოგახსენოთ და ჩვენ, კერძოთ, ამ შემთხვევაში მოლარის (რომელიც პოლიტიკურ საკითხებში, რბილათ რომ ვთქვათ, სრული პროფანია) ფეხის ხმას ვერ ავყვებით. ურწმუნოთა დასაჯერებლათ ინებეთ საქმის მწარმოებლის წერილის ზოგიერთი ადგილი:

„რომ დღეს ოქტომბრის 12 წლის თავია, ამას აღარ უნდა ლაპარაკი. თავისთავად მარტო ეს საქმე № (ტექსტში ნომერი წაშლილია, ალბათ პროფესიამ თავისი აქაც გაიტანა და „საქმე“—„დელო“ გაახსენდა) ვალდებულს გვხდის ჩვენებური ჯამი გაუკეთოთ დეფექტ - მიღწევებს. უნდა ესმოდეს ყველას (მე არ ვგულისხმობ მარტო რეგისტრატორის და მემანქანე ქალებს), რომ ჯამები უნდა დამზადდეს უსაშინელესი თვითკრიტიკის შამფურით...

აბა ასე! გადავაპირდაპიროთ სოციალისტურ მშენებლობას... და სხვ.

თქმა არ უნდა, რომ აქ სავსებით დამოუკიდებელ შემოქმედებითი ცეცხლს გააქვს გუზგუზი.

ბუნებრივია სავსებით და ადვილათ გასაგებიც, რომ რეგისტრატორმა თავის დროზე აუღო ალლო საქმისმწარმებელს და წერილის შედგენის დროს სხვადასხვა მომიზეზებით სულ თავს დასტრიალებდა და მართლაც მან მოახერხა წერილის შინაარსის საფუძვლიანათ დამახსოვრება.

რასაკვირველია, ეს მოხდა არა იმ მიზნით, რომ რეგისტრატორს თუნდაც იოტის ოდენა განზრახვაც ქონდეს პლაგიატის, რა თქვენი ბრძანებაა! ეს კაცი ახლაა რეგისტრატორი, თორემ თუ საქმეთამმართველი ძველათ ნაფიცი მექილი იყო, ხოლო საქმისმწარმოებელი — გენერალ მაიორი, ჩვენი ახლანდელი რეგისტრატორი უწინ ბლაღოჩინი გახლდათ და საკურთხსა და დრამის ფულსაც რომ თავი დავანებოთ, ისედაც საკმაოდ დიდი შემოსავალიც ქონდა. მაგას თავის დროზე, როცა ამ ქვეყნად რჯულის და ხატის გასავალი იყო, დიდათ უქებდენ როგორც ძველი, ისე ახალი აღთქმის შეუდარებელ ცოდნას.

მე ამ ხალხის გენეალოგიას ახლა კი არ მოვყვებოდი, მით უმეტეს ამ წმენდის დროს, როცა აპარატის წმენდა იწყება და მრავალი ასეთი დამიანი გაიცოცხება, მაგრამ სიტყვამ მოიტანა და თან მინდა დავამტკიცო, რომ ქვემოდ მოყვანილი წერილის შედგენის დროსაც სავსებით დამოუკიდებლათ იფურჩქნებოდა რეგისტრატორის შემოქმედების ყვავილი (მართალია, ცოტა მყრალი სუნის, მაგრამ მაინც ყვავილი). რა უყოთ, რომ მოლარის გესლი არც რეგისტრატორს ასცდა და იგი ყველას ეჩურჩულებოდა რეგისტრატორის პლაგიატობის შესახებ. მაგრამ ჩუმად მოლარევ! აი თვით წერილიც:

„ვინ იქნება ისეთი კონტრ-რევოლიუციონერი, სთქვას, რომ დღეს ოქტომბრის 12 წლის თავი არ არის? —არავინ და, მაშასადამე, ეს აზრი მიღებულია ერთხმად და უნდა გავატაროთ რეგისტრაციაშიც. ამიტომ თვითეული ჩვენგანი მოვალეა იკისროს ჯამების გაკეთება და გადახედოს, როგორც დეფექტებს, ისე მიღწევებს. არავინ არ უნდა დაივიწყოს (მე ხომ მარტო შიკრიკზე და დამლაგებელზე არ ვლაპარაკობ), რომ ჯამების გაკეთება უნდა მოხდეს შემაძრწუნებელი, თავბრუდამხვევი და გულის - გამგმირავი თვითკრიტიკის ნიშნით, რომ საერთაშორისო ბურჟუაზიას თმა ყალყზე დაუდგეს შიშით.

სხვათა შორის, ამ უკანასკნელი სტრიქონების წერის დროს, რეგისტრატორს თითონვე აუდგა თმა ყალყზე, რასაც მე შემოქმედებითი მორევში შეტოპვით ვხსნი, ხოლო ზოგიერთი იქაური თანამშრომელი (მოლარე, ბუხგალტერი, და სხვ.) მით, რომ წერის დროს რეგისტრატორს თავზე დაადგა თვით ადგილკომის თავმჯდომარე და რაღაც ანკეტა დაუდო წინ (ვგონებ წმენდას შეეხებოდა).

ასე ზეპირათ, რა თქმა უნდა, ძნელია თქმა, სახელდობრ: რატომ გამოუვიდა რეგისტრატორს თვითკრიტიკის ლოზუნგი ეგზომ გულშემზარავი, მაგრამ იგივე ბოროტი ენები გაიძახიან, რომ ამით მას წმენდის წინ სურდა თავისი რევოლიუციონერობა დაემტკიცებინა. მე მგონია, ესეც პროვოკაცია უნდა იყოს.

დაბოლოს, კედლის გაზეთში გაიგზავნა ერთი ლექსი, რომელიც ალბათ, რაღაც საბედისწერო შემთხვევის გამო ასცდა (ცოტა ხდება ასეთი?) ნაბეჭდი გაზეთებისა და ჟურნალების რედაქციათა კედლებს. (დაიბეჭდებოდა თუ არა, ეგ არ ვიცი).

ლექსი ეკუთვნის იმავე დაწესებულების სამნეო ნაწილის გამგეს (იგივეა, რაც ზავხოზი), რომელიც ვერ არის თავისუფალი მგოსნობის სენისაგან.

ლექსის ზოგიერთი ადგილები:

„დღეს თორმეტია ეს ოქტომბერი
ამას არ უნდა ლაპარაკი,
მაშ ერთი ჯამი ჩვენც გავაკეთოთ
ჩვენი მიღწევა - დეფექტებისა.
დემონსტრაციას ნუ დაიკლდებით
(ზოგიერთებმა იცის გაპარვაც),

ეროვნული ბიბლიოთეკა

და წინ წავიდეთ შეუამებულათ თვითკრიტიკების მარჯვე მუგუზ-ლით.

კედლის გაზეთებისთვის წერილე-ბის დაწერის ამბავი მთელმა ქვეყა-ნამ (იგულისხმეთ ამ დაწესებულების თანამშრომლები) გაიგო. ყველა შუ-რით უყურებდა ამ მწერლებს და თვით მათ ხომ უდიდესი პერსპექტი-ვები ეშლებოდათ წინ ხელფასის მო-მატების, წინ წაწევის და სხვა წარჩი-ნების. მათი ოჯახის წევრებიც დიდ ფუსფუსში იყვენ:

— „რა მივჭირე, რომ ეს წერილი დიდ გაზეთებში არ გავგზავნე, ფიქ-რობდა თვითეული მათგანი, — აქ მასშტაბი პატარაა, იქ კი — რესპუბ-ლიკანური. ასეთი წერილისთვის იქ მეტი წარჩინება მომეცემოდა".

დიაღ, ასე ფიქრობდენ ეს ახალი კედლკორები, მაგრამ კედლის გაზე-თის რედკოლეგია სულ სხვანაირი ჟაიდის გამოდგა.... კალამი არ მემო-რჩილება ამის დასაწერათ, მაგრამ უნდა ვთქვა მაინც.. სულ ერთია, რომ დავმალო, მაინც გაიგებთ.. ერ-თი სიტყვით, და, ჰოი, საშინელებავ!

არც ერთი ზემოდ მოყვანილი წე-რილი არ დაიბეჭდა..

მათ ნაცვლად, საიუბილეო ნომე-რში მოათავსეს წერილები, რომლე-ბიც შეეხება იმ დაწესებულების წმენდას, განუწყვეტელ მუშაობას, მუშების დაწინაურებას, მუშურ თვითკრიტიკას, შრომის ნაყოფიერე-ბას და დისციპლინას და სხვ. კიდევ მეტი: რედკოლეგიის უმადურობა იქამდე მივიდა, რომ გასაწმენდთა ჯამში ზევით რომ ჩამოვთვალე იმ ხალხსაც ათავსებს, ხალხს, რომელიც თითონ ასე გულმოდგინეთ აკეთებ-და ჯამებს შემაძრწმუნებელი თვით-კრიტიკის შანთის ქვეშ".

ალლარ-ალლარსან.

— ღმერთო მიეც გამარჯვება კომუნისტებს ყოველივე საქმეში, დღეგრძელობა და....

— კაცო, შენ ხომ არ გაგიჟდი? რატომ ლოცავ კომუნისტებს?!

— რა ვიცი, ძმაო, რა! მგონი ღმერთის ჭკუაც ამ ქვეყანასავით უკუღ-მოლშევიკების დალუპვასა ვსთხოვმა გადატრიალებულა. ამდენი ხანია ება ბოლშევიკებს. ალბად უკუღმარ-და, ჩემი თხოვნა ლოცვად უსრულდ ვსთხოვ მას კომუნისტების გამარჯვე-თად ესმის ღმერთს, და მეც ამიტომ ბას, ეგებ პირიქით აისრულდეს.

„მსუბუქი კავალერისტი" დღიურიდან

19 სექტ. ქუთაისი. დღეს ვეწვე-ვით კაპ. კალანდაძის „საბრძანე-ბელს". ეს კაცი არც ისე ბუმბერა-ზი ყოფილა, როგორც მე მეგონა. (მრავალი ხმები დადიოდა მის მიერ ჩადენილ „საგმირო საქმეების", შესა-ხებ. ჩვენც ხომ ამიტომ ვეწვიეთ!) ბიუროკრატობის არავითარი გა-რეგნული, დამახასიათებელი ნიშანი არ აქვს. მიუხედავად ამისა, ჩვენ თვალწინ რამოდენიმე მთხოვნელი „გააბუნძულა".

როცა კაბინეტში კეთილშობილი მანდილოსანი შემობრძანდა, საჩქა-როთ წამოხტა და ხელზე ეამბორა. აღმოჩნდა, რომ მანდილოსანი კა-ლანდაძეების ჯილაგს ენათესავებო-და. ამიტომ „დიდმა" კალანდაძემ ზარე ორი ოთახი უბოძა მას თავის „სამფლობელოში",

1 ოქტ. აპარატის წმენდამ მთელი ქალაქი აახმაურა. (ჯერ წმენდაც არ დაწყებულა და ტყავში ძვრებიან.).

საღამოს ლიუქსემბურგის ქუჩაზე (ქუთაისში ერთად - ერთი უსახელო პროსპექტი) ჩავიარე. მოსეირნე „წყვილები" სწრაფი სვლის ნებას არ მაძლევდა.

— რატომ ყველას აქ მოუყრია თავი? — გაჯავრებით წამოვიძახე.

— არაფერია. ეს პარტწმენდის მი-ზეზია. დაიცათ. სეირს მაშინ უყურე, როცა აპარატის წმენდა დამთავრდე-ბა! — ჩამილაპარაკა ვიღაცამ.

4 ოქტ. დამზღვევ სალაროში შე-ვიარე. ასეთ ადგილებში ბევრი სა-კბილო რამე-რუმე იცის.

მივადექი პირველ სარკმელს.

— იქ!—იყო პასუხი.

მივედი „იქ".

— იქ!—მივიღე პასუხათ. მივაკითხე მესამეს.

— იქ!

მივედი ნაჩვენებ სარკმელთან. ხნიერი დედაკაცი საყვედურის კი-ლოთი ლაპარაკობდა:

— რა ვქნა, ბატონო, მეტი არ შე-მიძლია, სადაც მივედი ყველგან „იქ"-იქ"-ს მეუბნებიან; ჩემ საქმეს კი საშველი არ დაადგა.

— იქ! — მეც ასეთივე პასუხი მი-ვიღე.

კითხვის ნიშანს დავემსხავსე, რა-დგან შემდეგი სარკმელი არსად აღ-მოჩნდა.

— მართლაც „იქ" („ტარტაროზ-ში") გასაგზავნია ეს ხალხი. — ჩაი-ლაპარაკა ვიღაცამ.

ხვალ ამ ამბავს ტარტაროზს გა-ვუგზავნი.

ბახჩო.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მკითხველებს

ამოსჭერით ეს ადგილი, შეავსეთ და გამოგვიგზავნეთ:

1. აკმაყოფილებს თუ არა ჟურნალის შინაარსი (ტექსტი და მხატვრობა)?

2. რას უნდა მიექცეს მეტი ყურადღება?

3. კიდევ რა განყოფილებებია ჟურნალში საჭირო?

4. როგორია ჟურნალის ტექნიკური მხარე?

5. რა აზრისა ხართ ახალგაზრდა მხატვართა გვერდზე?

6. თქვენი საერთო შეხედულება ჟურნალის ავ-კარგიანობაზე?

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ცნობათა მიღება

შორ-ბორს (კულაში, ქუთაისის ოლქი) — ვაქვეყნებთ თქვენს დეპეშას:

დიდ-ჯიხაისში დაარსდა მეფრინველეთა კომიტეტი, სადაც ყიდულობენ ქათმებს წლოვანობის და მიხედვით. წლოვანობის გამოსაცნობად დანიშნეს ყოფილი დიაკონი — აბიბო თევზაძე, რადგან ის მიჩვეული იყო მეტრიკულ საბუთების ძებნას, განსვენებულ ნიკოლოზის დროს.

ჩვენის აზრით, თქვენი ყოფილი დიაკონი მაინც არ არის სავსებით მისი სპეციალობის მიხედვით გამოყენებულ. გაცილებით უფრო მიზანშეწონილი იქნებოდა, რომ მსთვის წლოვანების გამორკვევის ნაცვლად კათმების ხორცის გემოვნების გამორკვევა დაევალებიათ.

სვანკროს (სოფ. ხაიში, ზემო-სვანეთი) — ექიმის თანაშემწე ნიჟარაძის შესახებ გვატყობინებთ:

საკურთხი და ტაბლა უყვარს,
კულაკებთან ერთად ცოცავს;
ხუცესს შვილებს ანათვლინებს,
არ აკლდება წირვა-ლოცვას.

ვინც ასე „ალრმავებს" კულტურულ რევოლიუციას, —გუდა-ნაბადი მისთანა ძიას.

კამპიოს (ბათომი) — რადგან თქვენი **„არავინ ინატროთ"**, განმეორებით მივიღეთ და როგორც გავს ალარ „გვეშვებით", მოგვყავს თქვენი ლექსის პირველი **ნაწილი:**

არვინ ინატროთ
რბილ რონოდით მოგზაურობა,
დარწმუნდით ყველა,
არ გეგონოთ თქვენ ეს ხუმრობა.
დაგესევა მთელი როტა
ბაღლინჯო, მკბენარი,
თუ გამოხვედით იქიდან
თქვენ დაუკბენარი.

ჩვენ კი ასეთი „გამართული" ლექსების დასევას, ისევ რბილი რონოდით მოგზაურობა გვირჩევნია.

მიხ—რელს (ახალ-სენაკი).— თქვენი ლექსი **„ვინ როგორ ამაყობს"**, ასე თავდება:

ქალაქის საბჭო ამაყობს,
წლიურად ორი კრებითა,
აკუშერკები ამაყობს
შვილების გამოყვანითა,
ჰა, გავათავე ეს ლექსი,
დავჭერი ზოგი კალმითა,
ბასრია ჩემი კალამი,
ვწერამ მე წითელ მელნითა.

წითელი მელნით კი არა, ალმასის ასოებითაც რომ წეროთ მაინც:

თქვენ უსაფუძვლოთ ამაყობთ,
ლექსების გამოყვანითა.
ბლაგვია თქვენი კალამი,
ლექსიც გოდორში ჩავიდა.

სერს (სადგ. გომი) — თქვენ გვატყობინებთ: **სადგურის უფროსი გაჩეჩილაძე სამსახურში მოვალეობის ასრულების დროს იმხელას ღრიალებს, რომ იქაურობას აყრუებსო.**

კაცია და ხასიათი. რკინის გზის პირობები, რკინისგზელ გაჩეჩილაძეზე თავისებურ გავლენას ახდენს და ისიც, ალბათ, ყვირილის დროს მატარებელს ბაძავს, მაგრამ, თუ ტონს არ დაუკლო, მაშინ მატარებელს წასვლაშიაც მიბაძავს.

როგორც თქვენი ლექსიდანვე სჩანს, იმავე სადგურის უფროსის:

თანაშემწე ფაჩულია,
ღვინის სმაში გაბმულია.

ჩვენ კი მოუწოდებთ სიფხიზლისაკენ, რომ ღვინის სმაში გაბმული, სხვა „იმაში" არ „გაებას".

ახ-კომ-კორს (სოფ. გომი, ქუთ. ოლქი) — ელენეს შესახებ გვატყობინებთ:

კონტრაბანდისტი განთქმული,
ჩვენი თემსაბჭოს წევრია;
შევიოტები გაყიდა,
ფული აიღო ბევრია.

ალბად, „ქალბატონი ელიჩკა" სულით [illegible] გულით ცდილობს თავის მეზობლების შევიწროებით გა[illegible]ყობას. ადგილობრივი ორგანიზაცია კი დაუყოვნებლივ უნდა შეუდგეს ასეთ **„საბდოვლათების"** სათემო საბჭოდან „გამოწყობას".

ქამანჩას (აქვე) —

შენი „შაირი" წავიკითხეთ,
ბიჭო, თავიდან,
„ზარით, გრიალით", კალათაში
ჩახტა, ჩავიდა.

ჰიუგენს. — წავიკითხეთ თქვენი ლექსი კ[illegible]ციის ქუჩაზე მცხოვრებ ლიდა ვასაძის შესახებ და რომ ტარტაროზის წვერებ დაბასრული ჩანგალი არ გვქონოდა ხელთ მომარჯვებული, შიში შეგვიპყრობდა. მოგვყავს დამახასიათებელი ადგილები:

კოოპერაციის ქუჩას,
შიშის ზარს სცემს ქალი ლიდა,
და მეზობლებს ემუქრება
რევოლვერით, კეტით, ქვითა.
ხელობაა მისი მხოლოდ:
ლანძღვა, თრევა, მუშტი, კრივი;
ეტყობა, რომ ახალ მოდის
არის „ოთარაანთ ქვრივი".

ამბობენ, **„მადა ჭამაში მოდისო"** და ადმინისტრაციაც დროზე უნდა შეუდგეს ამ თავგასული „ბანოვანის" „მორჯულებას", თორემ მეზობლებისა და კოოპერაციის ქუჩის „წაზაკუსკების" შემდეგ შეიძლება მან „გაალრმავოს იერიში" და მთელი დიდუბის რაიონის „წავახშმება" მოისუროს.

შ. ტო—ძეს (გომი)— თქვენი ნახატი **„წმენდაში მოყვა"**, არ გამოდგა და ისიც მიღებულ კორესპონდენციების „წმენდაში" მოყვა.

ბროზნის (ს. კორიბოული, საჩხერის რაიონი). — მივიღეთ თქვენი ლექსი **„ნახევრად გაწმენდილი"**, რომელშიაც თემკომის ყოფილ მდივნის შესახებ ვკითხულობთ:

უნას ესტ ადინ დარისპან,
მაჭარაშვილი გვარადა,
ინტრიგან - მოკინკლავეა,
განთქმული მთად და ბარადა.
ამას წინად „ზემლი პროდალ",
თავისი ძმის დუმლის პირას,
ეგონა ვერ გაუგებდენ,
გაუმჟღავნდა წასულ კვირას.
მას აქვს ბევრი სხვა ცოდვებიც
გაუსინჯეთ კარგად კბილი;
მისი ცუდი საქმეებით,
ყველა არის განაკვირი.

თუ ასეა, „ნახევრად გაწმენდილი" კი არა, სავსებით გასაწმენდი ყოფილა.

ურანს (ახალციხის მაზრა).— ჩვენ მოგვეწონა თქვენი ფსევდონიმი **„ურანი"**, მაგრამ როდესაც თქვენი ლექსი წავიკითხეთ, თვალებზე გადაგვეკრა ბურანი.

„იასნო დალშე".

რედაქტორი: სარედაქციო კოლეგია. გაზ. „მ უ შ ა ს" გამოცემა. მთავლიტი № 1396. საქ. პოლიგ.-ტრესტის 5 სტამბა, კამოს ქ. № 68.

ტარტაროზი

ხუთშაბათი,

№ 4

ოქტომბრის ხ

ეროვნული ბიბლიოთეკა